

Vergaderjaar 1991-1992 Nr. 267a

22 334

Wijziging van de deelnemingsvrijstelling in de vennootschapsbelasting alsmede wijziging van de dividendbelasting (aanpassing aan de Richtlijn van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 23 juli 1990 betreffende de gemeenschappelijke fiscale regeling voor moedermaatschappijen en dochterondernemingen uit verschillende Lid-Staten)

22 338*

Wijziging van de Wet op de inkomstenbelasting 1964, de Wet op de vennootschapsbelasting 1969 en de Invorderingswet 1990 (aanpassing aan de Richtlijn van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 23 juli 1990 betreffende de gemeenschappelijke fiscale regeling voor fusies, splitsingen, inbreng van activa en aandelenruil met betrekking tot vennootschappen uit verschillende Lid-Staten)

VOORLOPIG VERSLAG VAN DE VASTE COMMISSIE VOOR FINANCIËN¹

Vastgesteld 29 mei 1992

De leden van de vaste commissie voor Financiën hebben zich beraden op de wetsvoorstellen strekkend tot Wijziging van de deelnemingsvrijstelling in de vennootschapsbelasting alsmede wijziging van de dividendbelasting (**22 334**) en strekkend tot Wijziging van de Wet op de inkomstenbelasting 1964, de Wet op de vennootschapsbelasting 1969 en de Invorderingswet 1990 (**22 338**).

De leden van de fractie van het **CDA** namen met belangstelling kennis van de voorstellen die hen ook al in het licht van eerdere gedachtenwisseling met de bewindsman tot een aantal vragen en opmerkingen leiden.

De leden van de **VVD**-fractie konden met de inhoud van de onderhavige wetsvoorstellen instemmen. Deze wetsvoorstellen dragen in belangrijke mate bij om in het kader van de directe belastingen fiscale belemmeringen voor grensoverschrijdende activiteiten van ondernemingen binnen de gemeenschap weg te nemen. De aan het woord zijnde leden waren van oordeel dat een en ander kan bijdragen aan de versterking van de concurrentiepositie van de ondernemingen op de internationale markt.

* Het vorige stuk inzake dit wetsvoorstel is verschenen onder EK.nr. 266, vergaderjaar 1991-1992

¹ Samenstelling:
Boorsma (CDA), (voorzitter), Van Dijk (CDA), Stevens (CDA), vac. (PvdA), Schinck (PvdA), Schuyer (D66), Vis (D66), Van Graafeiland (VVD), Hilarides (VVD), De Boer (Groen Links), Barendregt (SGP), Schuurman (RPF), Veling (GPV).

Bij het doornemen van de op deze wetsvoorstellen betrekking hebbende stukken waren bij de leden van de fracties van het **CDA** en de **VVD** nog enkele vragen blijven staan, die zij hieronder wilden stellen.

1. Algemeen

De leden van de **CDA**-fractie merkten op, dat de onderhavige wetsvoorstellen op 1 januari 1992 van kracht hadden moeten zijn. Deze datum is niet gehaald, hetgeen reeds in oktober – toen het voorstel aan de Tweede Kamer werd aangeboden – te verwachten was. De staatssecretaris stelt nu voor om de wetsvoorstellen met terugwerkende kracht in werking te doen treden. Reeds in een eerder stadium hadden deze leden gesteld dat terugwerkende kracht in het algemeen ongewenst is. Terugwerkende kracht dient slechts mogelijk te zijn voorzover de belastingplichtigen daardoor niet in een nadelige positie worden gebracht. Vóór de inwerkingtreding kan de belastingplichtige immers aanspraak maken op directe werking van de betreffende Richtlijnen.

In dit verband dient wel aandacht besteed te worden aan verschillen die kunnen bestaan tussen de nieuwe wettelijke bepalingen en de Richtlijnen, temeer nu er sprake is van een periode waarin de Richtlijn van kracht is en de implementatiewetgeving nog niet is ingevoerd. Ziet de staatssecretaris een spanning optreden tussen de directe werking van de Richtlijn en de Implementatiewetgeving, met name in de «voorperiode», en zo ja, op welke onderdelen?

De leden van de fractie van de **VVD** betreurden, dat de afhandeling van de beide wetsvoorstellen voor de ingangsdatum van 1 januari 1992 niet mogelijk is gebleken. Wat is daarvan de oorzaak? In artikel IV (wetsvoorstel 22 344) en artikel VII (wetsvoorstel 22 338) is met betrekking tot de ingangsdatum een ingewikkelde formulering opgenomen. De aan het woord zijnde leden vroegen zich af of dit in de praktijk niet tot onduidelijkheid en misverstanden zou kunnen leiden.

2. Moeder/dochterrichtlijn (22 334)

Krachtens de implementatiewetgeving voor de moeder/dochterrichtlijn is de deelnemingsvrijstelling, aldus de leden van de **CDA**-fractie, van toepassing op ter belegging gehouden aandelen in een EG-dochter mits voldaan is aan de in de richtlijn gestelde eisen en de dochtermaatschappij niet onderworpen is aan een bijzonder regime. Bij de mondelinge behandeling in de Tweede Kamer is daarover opgemerkt (TK-70-4333 mk):

«Daarbij geldt wel de voorwaarde dat de in de andere lidstaat gevestigde dochtermaatschappij onderworpen is aan het normale regime van dat land en niet profiteert van een bijzonder regime.»

Betekent dit dat als de belastingwetgeving van het vestigingsland van de dochter, objectieve vrijstellingen kent en de dochter uitsluitend objectief vrijgestelde inkomsten geniet, de deelnemingsvrijstelling van toepassing is op een 25% belang in zo'n dochter?

Zou bijv. een WIR-wetgeving, zoals toegepast tot 1988 in dit verband als een «tegemoetkoming in de grondslag» moeten worden aangemerkt, welke zou leiden tot onderworpenheid naar een «bijzonder regime»?

Artikel 28b, Wet Vennootschapsbelasting, werd geïntroduceerd bij wet van juni 1990 en schreef voor «ter belegging» gehouden deelnemingen een waardering op de waarde in het economisch verkeer voor.

Is artikel 28b Vpb ook van toepassing indien een in Nederland gevestigde vennootschap deelneemt in een in een andere EG-Lid- Staat geves-

tigde vennootschap welke ter belegging wordt gehouden, doch niet is onderworpen aan een «bijzonder regime» (er van uitgaande dat aan de andere voorwaarden is voldaan)?

Op 18 maart van dit jaar besloot de Hoge Raad in het geval van een Belgische deelneming wederom tot compartimentering over te gaan. Is de staatssecretaris van mening dat de Richtlijn ook in bona-fide gevallen – dus indien geen sprake is van fraude/misbruik – ruimte laat voor compartimentering van ontvangen dividend?

Is het – nu de Richtlijn nadrukkelijk een *voorschrift* ter bestrijding van fraude en of misbruik eist – niet verstandig hieromtrent een duidelijker handvat aan de Hoge Raad (in de zin van een wettelijke regeling) te verschaffen?

Voorzover nog niet «ingehaalde» vaste inrichtingsverliezen dreigen te verdampen door omzetting van de vaste inrichting in een deelneming, staat artikel 13c Wet Vpb toe de deelnemingsvrijstelling niet toe te kennen ten belope van deze nog niet ingehaalde vaste inrichting verliezen.

Kan de staatssecretaris nader ingaan op de in de literatuur geconstateerde spanning met de richtlijnen voor wat betreft het huidige artikel 13cVpb?

Zowel het verdrag met Duitsland als het (toekomstige) verdrag met Italië, lijken zowel een stemrecht- als een kapitaal criterium te kennen. Moet daaruit worden afgeleid dat onder de genoemde verdragen in vruchtgebruiksituaties met stemrecht, zowel de vruchtgebruiker als de bloot-eigenaar de deelnemingsvrijstelling (art. 13g, lid 2 Vpb) c.q. vrijstelling van bronbelasting (art. 4a, lid 2 Wet Dividendbelasting) kunnen genieten?

Kan de staatssecretaris nader ingaan op de Duitse respectievelijk Italiaanse positie aangaande de interpretatie van de verdragen op dit punt?

3. Fusierichtlijn

De leden van de fractie van het CDA constateerden dat de implementatiewetgeving voor de fusierichtlijn de zogenaamde materiële fusie-eis gehandhaafd blijft. De vraag rijst of deze voorwaarde niet in strijd is met de bepalingen van de richtlijn, met name gezien het feit dat de richtlijn tevens de zogenaamde splitsing van vennootschappen fiscaal wenst te faciliteren.

De staatssecretaris heeft opgemerkt dat de inspecteur, indien niet voldaan is aan de materiële fusie-eis, nadere voorwaarden kan stellen en de faciliteit alsnog kan verlenen. Tevens is door hem opgemerkt (TK-70-4334 lk):

«Als de belastingplichtige geen of niet tijdig gebruik maakt van de openstaande rechtsmiddelen, leidt dit ertoe dat na het verstrijken van de beroepstermijn de uitspraak van de inspecteur onherroepelijk komt vast te staan. Dat betekent dat de belastingplichtige op een later tijdstip niet meer op deze voorwaarden, bijvoorbeeld door middel van bezwaar en beroep tegen een belastingaanslag, terug kan komen.»

Kan de staatssecretaris ingaan op de vraag hoe het bovenstaande zich verhoudt tot het arrest van het Europese Hof van Justitie in de Emmott zaak (25 juli 1991, C 208/90)?

Op de Belastingadviseursdag van 10 april j.l. is door Daniels opgemerkt dat krachtens dit arrest, het reeds verstreken zijn van de wettelijke bezwaar- en beroepstermijnen, niet eraan in de weg mag staan dat een belastingplichtige de rechten die hij aan een onjuist geïmplementeerde richtlijn kan ontleen, geldend maakt.

Hoe denkt de staatssecretaris overigens over de toepassing van dit arrest in het Nederlands fiscale procesrecht?

In de fusierichtlijn wordt ten behoeve van fuserende vennootschappen iedere fiscale belemmering weggenomen. Het wetsvoorstel gaat daarentegen niet uit van vennootschappen doch maakt een onderscheid tussen vennootschappen met een onderneming, vennootschappen beleggingsinstellingen, vennootschappen beleggingsmaatschappijen en kasgeldvennootschappen.

- Kunnen de bewindslieden aangeven of dit onderscheid in overeenstemming is met de richtlijn?
- Kunnen de bewindslieden omschrijven wat onder ieder van deze categorieën te begrijpen valt?
- Kan worden aangegeven onder welke categorie een vennootschap valt die een onderneming drijft, maar waarvan het balanstotaal voor 30 resp. 50, 70 en 90 procent bestaat uit obligaties en/of deposito's?
- Kunnen de bewindslieden aangeven op welke wijze de fusierichtlijn wordt toegepast indien een beleggingsmaatschappij na zetelverplaatsing een fusie aangaat met een andere buitenlandse beleggingsmaatschappij?
- Zullen bijzondere voorwaarden gesteld worden indien de aandeelhouders in een fuserende besloten beleggingsinstelling c.q. beleggingsmaatschappij zowel voor als na een fusie voor een zgn. echt aanmerkelijk belang kwalificeren?
- Aan welke voorwaarden wordt gedacht indien na in het hiervoor bedoelde geval een of meer aandeelhouders voor en na de fusie een 'echt' aanmerkelijk belang hebben en een of meer andere aandeelhouders na de fusie een zgn. fictief aanmerkelijk belang hebben?

4. Winstbewijzen

Uit het wetsvoorstel blijkt dat de materie van winstbewijzen opnieuw wordt gecodificeerd conform het oude regime (van vóór 1/1/92). In de toelichting lezen de leden van de CDA-fractie dat de winstbewijzen die als aandelen kunnen worden beschouwd bij een later wetsontwerp zouden worden behandeld «vanwege de complexiteit».

Nog afgezien van de vraag of hier werkelijk sprake is van complexe wetgeving menen deze leden dat door deze manoeuvre de wetgeving inzake de Brede Herwaardering indirect in drie stukken wordt uiteenge trokken. Oorspronkelijk zouden Brede Herwaardering I en II tegelijk worden behandeld. In de Eerste Kamer zijn terecht ernstige bezwaren gerezen tegen het feit dat Brede Herwaardering I moest worden behandeld, terwijl de inhoud van Brede Herwaardering II nog niet bekend was. Nu zou ook nog een «Brede Herwaardering III» (winstbewijzen die als aandelen kunnen worden beschouwd) in aantocht zijn!

Kan de staatssecretaris bevestigen dat het wetsvoorstel voor de winstbewijzen inderdaad op zeer korte termijn wordt ingediend en dat het

terugwerkende kracht zal hebben tot 1 januari 1992 conform de in deze Kamer gedane toezegging?

Ook de leden van de fractie van de **VVD** hadden in de hier gepresenteerde stukken bij de bespreking van de Brede Herwaardering toegezegde nieuwe regels verwacht waarin winstbewijzen zoveel mogelijk als aandelen zullen worden beschouwd en behandeld.

Hoe ver staat het met de studie daarover?

Wanneer is wetgeving te verwachten?

5. Fiscale concurrentiepositie van Nederland

Voor wat de fiscale concurrentiepositie van Nederland betreft als vestigingsplaats voor holding- en financieringsmaatschappijen is gesuggered dat Nederland de tax-havenachtige wetgeving van landen zoals Ierland en België niet zou moeten overnemen maar dat wij, in het kader van de handhaving en uitbouw van onze positie veel meer gebaat zijn bij een meer flexibel maar binnen het kader van wetgeving en jurisprudentie blijvend rulingsbeleid van de Rotterdamse rulings-inspecteurs. Thans zijn hun handen gebonden door de instructie om uitsluitend zogenaamde standaardrulings af te geven. De leden van de fractie van het **CDA** vroegen wat de visie van de staatssecretaris op deze suggestie is.

De leden van de **VVD**-fractie wezen op de behandeling aan de overzijde waar uitvoerig werd gesproken over de stand van zaken met betrekking tot de implementatie van beide EG-richtlijnen in de overige lid-staten. Kan de staatssecretaris hier nog nader mededelingen over doen en geeft de aanpassing van wetgeving in die landen nog aanleiding tot nader commentaar?

In aansluiting op de voorgaande vraag vroegen de aan het woord zijnde leden zich af hoe het staat met de fiscale concurrentiepositie van Nederland. De aan het woord zijnde leden spraken hun bezorgdheid hierover uit. Er zijn namelijk enkele ontwikkelingen in andere EG-landen die daartoe aanleiding geven. Kan de staatssecretaris nader ingaan op deze materie?

Budgettaire consequenties

De leden van de **VVD**-fractie merkten op dat in de voorstellen niet duidelijk gemaakt is wat de mogelijke budgettaire consequenties kunnen zijn. De aan het woord zijnde leden zouden een indicatie – zo mogelijk – op prijs stellen.

De voorzitter van de commissie,
Boorsma

De griffier van de commissie,
Van der Putten